

Kvinnor för Fred
2022-11-16

Till
Utrikesdepartementet

Yttrande över Promemorian Sveriges medlemskap i Nato (Ds 2022:24)

I promemoria föreslås att riksdagen ska dels godkänna Sveriges anslutning till nordatlantiska fördraget, dels godkänna avtalet om status för Nordatlantiska fördragsorganisationen, nationella representanter och organisationens internationella stab.

Kvinnor för Fred är en partipolitiskt och religiöst obunden organisation som arbetar för fred på kvinnors villkor. Vi är kräver förbud mot kärnvapen och stopp för militär upprustning och är därmed emot Sveriges anslutning till Nato.

Ett förändrat säkerhetspolitiskt läge

I promemorian anges det förändrade politiska läget som motiv för Sverige att ansöka om medlemskap i militäralliansen Nato.

I regeringens utrikesdeklaration den 16 februari i år fastslogs att ”Regeringen avser inte att ansöka om Natomedlemskap. Den säkerhetspolitiska linjen ligger fast. Vår militära alliansfrihet tjänar oss väl och bidrar till stabilitet och säkerhet i norra Europa”.

Ryssland angrep militärt Ukraina den 24 februari i år. 81 dagar senare beslutade regeringen att överge den militära alliansfriheten som varat i 200 hundra år och hållit Sverige utanför krig. Beslutet om medlemskap skedde mycket hastigt och utan en allsidig analys och utan att medborgarna hade en chans att sätta sig in i frågan. Ett så viktigt beslut att totalt förändra Sveriges säkerhetspolitik borde ha föregåtts av en betydligt bättre genomlysning och bredare diskussion i samhället.

Nato

I promemorian redovisas Natos nya strategi som antogs vid toppmötet i Madrid 29–30 juni 2022. Där slås fast att Natos främsta ansvar är det kollektiva försvaret med ömsesidiga försvarsgarantierna enligt artikel 5. ”Natos huvuduppgifter ska även framöver vara avskräckning och försvar, förebyggande och civil och militär hantering av kriser samt säkerhetssamarbete.” ”Det grundläggande syftet med Natos kärnvapenkapacitet är att verka avskräckande, och därigenom bevara freden.”

Natos strategi bygger på en mix av konventionella vapen och kärnvapen. Sverige har sedan FN:s Icke-spridningsavtal (NPT) trädde i kraft 1970 verkat för nedrustning av kärnvapen och deras totala avskaffande inte minst genom Alva Myrdal, Inga Thorsson och Maj Britt Theorin. Nu ska Sverige

plötsligt acceptera en kärnvapendoktrin om avskräckning. Nio kärnvapenstater ska tillåtas hota resten av världen för sin egen s k säkerhet. Det är inte så man bevarar freden genom att hota andra.

Dessutom ingår som en viktig del i Natos säkerhetsstrategi att ha amerikanska kärnvapen utplacerade i Europa – för närvarande i Belgien, Italien, Nederländerna, Turkiet och Tyskland. Det nämns inte i remissen. Ska även Sverige och Finland som medlemmar i Nato ha kärnvapen utplacerade i våra länder?

Sveriges medlemskap i Nato

I promemorian konstateras att ett medlemskap i Nato innebär en historisk förändring av Sveriges säkerhetspolitik. Kvinnor för Fred delar helt och hållet den uppfattningen. Sedan följer fem skäl för att Sverige ska bli medlem. Det handlar om att stärka vår säkerhet och avslutas: ”Med anledning av det i grunden förändrade säkerhetsläget är det bästa sättet att värna landets säkerhet att Sverige blir medlem i Nato.”

Kvinnor för Fred anser inte att medlemskap i Nato är det bästa sättet att värna Sveriges säkerhet. Tvärtom kan medlemskapet innebära att vi dras in i militära konflikter mellan stormakter.

Två svenska militäranalytiker, generallöjtnant Michael Claesson chef för försvarsstaben och Zebulon Carlander, författare samt säkerhetspolitisk programansvarig hos Folk och Försvar skriver på sajten War on the Rocks om hur svenska försvaret får en helt ny roll vid ett natomedlemskap. Det öppnar enligt dem för bredare och djupare möjligheter att stärka avskräckning och säkerhet i Norra Europa. De räknar in passagerna in i Östersjön, Gotland och Nordsjön i det vidare försvarsområdet. Man tar även med Arktis och Nordatlanten i vad som kan komma att bli svenskt operationsområde.

Både dåvarande statsminister Magdalena Andersson och utrikesminister Ann Linde meddelade efter sina besök i Washington att förväntningarna på Sverige vid ett natomedlemskap var inte bara i Östersjöområdet utan också i Arktis.

Spänningen kring Nordkalotten är en fråga om konfrontationen mellan USA och Ryssland och rör båda stormakternas strategiska kärnvapen. Det står ingenting i promemorian om risken det skulle medföra för Sverige att bli indragen denna konflikt.

Konsekvenser

Under rubriken konsekvenser upprepas konstaterandet att ”Ett medlemskap i Nato innebär en historisk förändring av Sveriges säkerhetspolitik. Vid ett medlemskap kommer Sverige att åta sig helheten i nordatlantiska fördraget och Natos fulla politiska och legala acquis. Det medför konsekvenser på flera olika nivåer. Främst rör det Sveriges försvars- och säkerhetspolitiska samverkan med andra medlemmar i Nato och den operativa planeringen i försvaret av Sverige och vårt närområde.”

Sedan anges sex punkter där konsekvenserna av medlemskapet beskrivs. En analys av riskerna med ett medlemskap lyser med sin frånvaro.

Vapenexport

I promemorian konstateras kort och gott att ”Ett Natomedlemskap kommer att förändra

förutsättningarna för krigsmaterielexport inom Sveriges nationella regelverk.” På vilket sätt regelverket ska ändras står det ingenting om.

Slutsats

Kvinnor för Fred har tagit del av regeringens promemoria om Sveriges medlemskap i Nato. Vi anser att den är bristfällig på en rad punkter och kan därför inte utgöra underlag för riksdagens beslut i ärendet. Framför allt saknas en djupgående riskanalys vad gäller medlemskapet.

Kvinnor för Fred har också tagit del av Sveriges sk Letter of Intent undertecknat av utrikesminister Ann Linde. Vi reagerar starkt negativt på att ”Sverige accepterar Natos inställning till säkerhet och försvar, vilket inkluderar den avgörande roll som kärnvapen spelar, och har för avsikt att delta fullt ut i planeringsprocessen för Natos militära struktur och kollektiva försvar, samt är berett att sätta in styrkor och förmågor för alla alliansens uppdrag.”

Kvinnor för Fred anser inte att Sverige ska bli medlem i militäralliansen Nato. Men om riksdagen beslutar om detta så borde det finns förbehåll vad gäller förbud mot kärnvapen på svensk mark och inga främmande militära baser på svenskt territorium.

Kvinnor för fred

Tegelviksgatan 40

116 41 Stockholm

Tel: 076-117 97 27